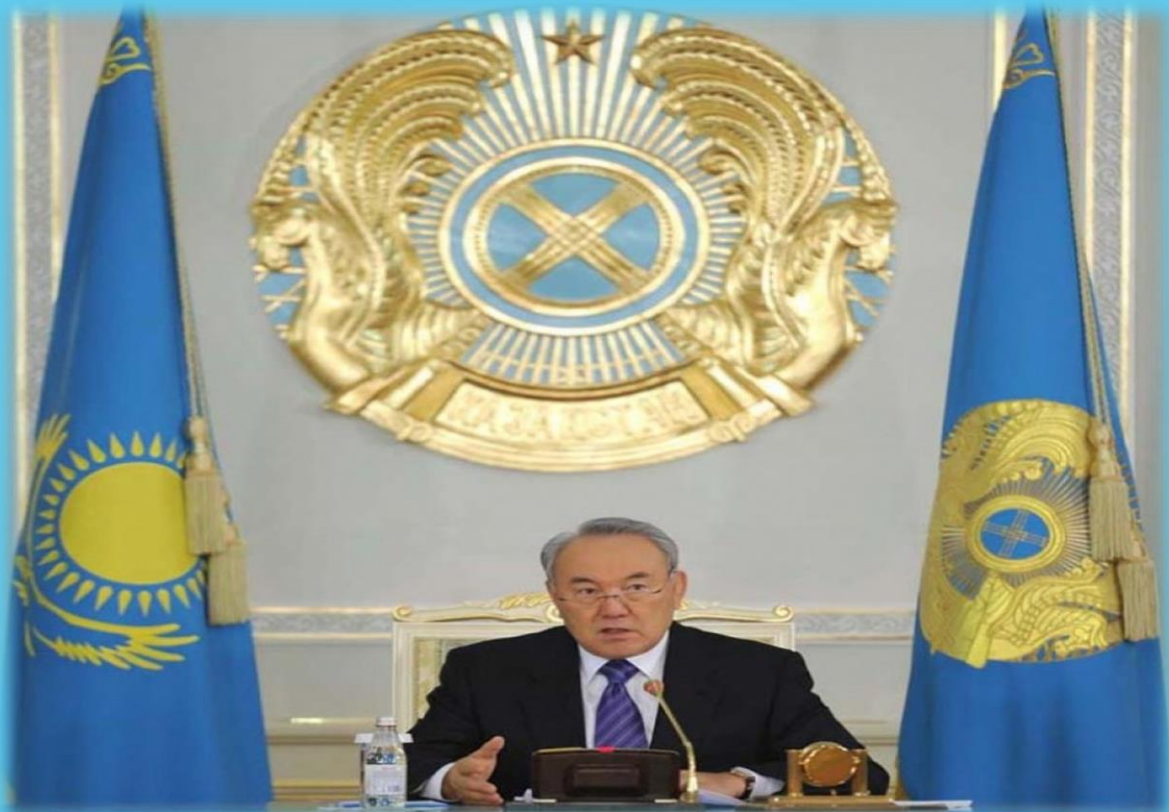

Алматы экономика және құқық колледжі

Мемлекет басшысының егеменді мемлекет құрудағы және экономикалық дамудағы үлесі

Байқауға арналған - Көшбасшы конференциялары

Алматы экономика және құқық колледжінің Есеп және аудит мамандығы бойынша 2 курс, 203 - Э білім алушысы

Романенко Александра

Ғылыми жетекшісі: Алматы экономика және құқық колледжінің қазақ тілі және әдебиет пәнінің оқытушысы Н.Ш. Молдабекова

Қазақстандық басқару моделінің маңызды құрамдас бөліктерінің бірі - көшбасшы рөлі. Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан мемлекеттілігінің жандануына, елдің қоғамдық-саяси және әлеуметтік-экономикалық өміріне әсері сөзсіз. Осыған байланысты Президенттің тәуелсіз мемлекеттің негізін қалаушы ретіндегі тарихи рөлін теориялық тұрғыдан түсіну мәселесі ерекше өзекті болып отыр.

Қазақстан Республикасы Президентінің өмірбаяны елдің және халықтың қазіргі тарихымен ажырамас. Оның саясаты Қазақстанды кеңестік кезеңдегі рецидивтерден құтқарудың және мемлекеттіліктің қазақстандық моделін құрудың тиімді құралына айналды. 1990 жылдың сәуірінде республиканың Президенті болған Нұрсұлтан Назарбаев республика мен оның азаматтары үшін үлкен жауапкершілікті өз мойнына алды.

Ол идеялардың генераторы, қоғам мен мемлекет үшін күрделі және маңызды процестердің модераторы болды. КСРО-ның ыдырауының нәтижесінде тәуелсіздікке қол жеткізу Қазақстанның қазіргі тарихындағы бетбұрыс болды. 1991 жылы әлемнің саяси картасында жаңа мемлекет - Қазақстан Республикасы пайда болды.

Кеңес Одағы ыдырағаннан кейін және тәуелсіздік алғаннан кейін Қазақстан, басқа республикалар сияқты, өзінің алдына мемлекет құруды, нарықтық экономикаға көшуді, демократиялық қоғам құруды және ұлттық өзін-өзі тануды нығайтуды мақсат етті. Еліміздің басшылығы реформалардың бірізділігі мен дамудың басым бағыттарын таңдау туралы күрделі мәселеге тап болды.

Президент Н.Назарбаев саяси өзгерістерден бұрын экономикалық даму міндетін қоя отырып, кезең-кезеңімен экономикалық реформалардың жолын таңдады. Мемлекет басшысының таңдауы дұрыс болғанын өмір көрсетті. Назарбаевтың «алдымен экономика, содан кейін саясат» формуласы посткеңестік кеңістіктегі сәтті реформалар әдіснамасының классикалық көрінісіне айналды.

Біздің еліміздің жетістіктерінің арқасында «дамудың қазақстандық моделі» сияқты тұжырымдама кеңінен таралды, ол нақты белгіленген бағыт бойынша - теңдестірілген және терең ойластырылған стратегия негізінде алға жылжудан тұрады. Қысқа мерзім ішінде тарихи стандарттар бойынша Қазақстан тәуелсіз, саяси және экономикалық тұрғыдан тәуелсіз мемлекет болды, бұл көптеген, тіпті одан да дамыған елдердегі әлеуметтік-экономикалық жағдайды нашарлатқан соңғы қаржы-экономикалық дағдарыстың салдарларын сәтті еңсерумен расталады.

1991 жылғы 16 желтоқсан - қазақ халқының тарихындағы ең үлкен оқиға. Бұл күні Жоғарғы Кеңес қабылдап, ел Президенті Н.Ә. Назарбаев «Қазақстан Республикасының мемлекеттік тәуелсіздігі туралы» Конституциялық заңға қол қойды, ол мемлекетті дамуға, оны қорғауға, қоғамның саяси ұйымын жетілдіруге бағыттайтын әлеуметтік, саяси және мәдени бағыт болып табылатын жаңа егеменді мемлекеттіліктің негізін қалады. Саясаттанушылардың пікірінше, мемлекеттілік әлемнің көптеген елдері мен аймақтары тарихының өтпелі кезеңінде, атап айтқанда, қазіргі кездегі әлемдік деколонизацияның, империялардың және мемлекеттік одақтардың күйреуі кезеңіндегі өткір саяси проблема мен күрес саласына айналуда. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік тәуелсіздігі туралы» Конституциялық заң республиканың саяси және конституциялық дамуындағы жаңа кезең болды және ұлттың өзін-өзі тағайындау құқығы, жеке басының құқықтары мен бостандықтары, саяси тұрақтылық, билікті бөлу және халықаралық келісім сияқты іргелі демократиялық қағидаларды көрсетті. Егеменді мемлекеттің қалыптасуы мен дамуы жылдарында Қазақстан Президенті өзін мақсатты әрі айқын басшы ретінде көрсетті. Куәгерлер Нұрсұлтан Назарбаевтың өз бастамаларын жүзеге асыруға қаншалықты алаңдағаны, қарапайым қазақстандықтардың проблемалары мен сезімдерін қаншалықты жақсы түсінгені туралы куәландырады. Тұңғыш Президент миллиондаған қазақстандықтарды өзінің еңбекқорлығымен және ұстанымымен өмірінің үлгісімен елінің болашағына жетуге сендіре алды.

Осы жылдары еліміздің Конституциясы қабылданды, ұлттық валюта және егемен мемлекеттің басқа да белгілері, оның ішінде Туы, Елтаңбасы және Гимні енгізілді. Тәуелсіздіктің қуатты тірегі - Қарулы Күштер құрылды. Елдің барлық периметрлерінде көрші достас мемлекеттермен мемлекеттік шекара заңды түрде бекітілген.

Тағы бір маңызды сәтті атап өтеміз - Қазақстан Республикасында тәуелсіздік жылдарындағы барлық негізгі стратегиялық шешімдер Мемлекет басшысының тікелей қатысуымен басталып, қабылданды. Назарбаев. Мемлекеттіліктің дамуының алғашқы, ең қиын кезеңінде табиғи қадам биліктің толықтығын бір негізгі институтқа шоғырландыру болды. 1990 жылдың сәуірінде құрылған президенттік институт олардың бірі болды. Н.Ә. Назарбаев күрделі өзгерістер кезеңінде жалғыз егеменді көшбасшының маңызды рөлін түсінген одақтас республикалардың көшбасшыларының алғашқысы болды. Қазақстан және оның Ұлт Көшбасшысы КСРО-ның басқа республикалары алдында Президент лауазымын тағайындауымен керемет тарихи даналық көрсетті.

Бүгінгі таңда Қазақстан Республикасындағы президенттік билік өзінің тарихи міндетін тамаша орындады деп айтуға болады. Президенттік институт жиырма жыл бойына Қазақстанның мемлекеттілігінің өзегі болды, сонымен бірге Қазақстандағы жан-жақты реформалардың сенімді тірегі болды. Бұл ҚР Тұңғыш Президенті. Назарбаев жүйелі қисындылықты, парасаттылықты зерделеуді және өзгерістердің гуманистік бағытын ұсынды, оның табысты болуына Қазақстанның тарихи болашағы қатты тәуелді болды.

Қазақстан Президентінің саясатында ұлтаралық қатынастар саласы ерекше орын алады. Қазақстан - 130-дан астам этностардың өкілдері тұратын ел. Президент көпұлтты факторды республиканың шынайы мұрасына айналдыра алды. Нұрсұлтан Назарбаев Қазақстан халқына арнаған кезекті үндеуінде тұрақтылық пен өзара түсіністікті сақтауға үндейді, ол республиканы мақтан тұтады. Мұның артында Нұрсұлтан Назарбаевтың орасан зор әрі ауқымды қызметі жатыр. Бүгінгі таңда Қазақстан - көпұлтты мемлекет. Мемлекет басшысының сарабдал, байсалды және икемді саясатының арқасында біздің еліміз ұлтаралық қақтығыстардың алдын алуға мүмкіндік алды.

Елбасы Н.Назарбаевтың бастамасымен Н.Ә. Назарбаев барлық саяси этникалық топтардың мүдделерін біріктіретін, азаматтардың этникалық тегіне қарамастан құқықтары мен бостандықтарының қатаң сақталуын қамтамасыз ететін, Қазақстанның саяси жүйесінің маңызды элементі болған Қазақстан халқы Ассамблеясын құрды. Қазақстан халқы Ассамблеясының әлемде теңдесі жоқ. Этносаралық қатынастарды, толеранттылықты, келісімді үйлестіру - мұның бәрі Мемлекет басшысының саясатының негізіне айналды. «Ерекше әртүрлілік әлсіздік емес, елдің байлығы, өйткені көптеген этностардың болуы - бұл біздің мемлекетіміздің жарқын палитрасы мен әшекейі», - деді Ұлт Көшбасшысы.

Президент Н.А. Назарбаев - еуразиялық кеңістіктегі интеграциялық процестердің бас стратегі және сәулетшісі. Оның бастамасы бойынша Кеден одағы мен Қазақстан, Ресей, Беларусь БЭК, сондай-ақ Еуразиялық экономикалық одақ (ЕАЭО) құрылуы.

Қазақстан бүгінде Достастықтың экономикалық локомотиві және жаңадан пайда болған ЕАЭО, Еуразия мен Орталық Азияның көшбасшысы, қарқынды дамып келе жатқан аймақтық держава болып табылады.

Тәуелсіздік жылдарында Қазақстан жүріп өткен үлкен қайта құру жолы халық пен ел үшін үлкен перспективалар ашады. Әрбір қазақстандықтың міндеті - өз ісімен, білімімен, белсенді азаматтық ұстанымымен елдің күшін дамытуға және нығайтуға үлес қосу.

Даналық, парасаттылық, айқындық және анықталмаушылық - дәл осы Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің тұлғалық ерекшеліктері, сондай-ақ көптеген қазақстандықтардың Н. Ә-ге деген ерекше көзқарасына ықпал ететін Қазақстанның жандануы мен өркендеуі туралы үндеу. Назарбаев. Бүгін Н.А. Назарбаев тек елдің Президенті ғана емес. Бұл жаңа типтегі көшбасшы, көшбасшы-мемлекет қайраткері, Қазақстан Республикасын тек қазақстандықтардың ғана емес, сонымен бірге бүкіл әлемдік қауымдастықтың атынан танытатын көшбасшы.

Пайдаланылған сайттар

- Сүлейменова М.Ж., Макалаков Т.Ж. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ тұңғыш Президенті Н.Ә. НАЗАРБАЕВТИҢ ҚАЗАҚСТАН МЕМЛЕКЕТІНІҢ ҚҰРЫЛУЫНДА // Халықаралық қолданбалы және іргелі зерттеулер журналы. - 2015. - № 5-3. - С. 510-514;
- <https://applied-research.ru>
- <http://www.sko.adilet.gov.kz/ru/articles-inner/rol-pervogo-prezidenta-v-razviti-kazahstana>
- https://www.inform.kz/ru/lichnyy-vklad-prezidenta-n-nazarbaeva-v-stanovlenie-nezavisimogo-gosudarstva-poluchil-zasluzhennuyu-ocenku-naroda-kazahstana-mneniya-zarubezhnyh-liderov_a2391760